

Čtvrtáci a pátáci,

Učivo **vlastivědy** budeme zvládat, bylo by dobré, kdybyste si přečetli pro zopakování – čtvrtáci středověk a pátáci novověk v knize České dějiny očima psa (pokud máte). Možná doma najdete nějakou encyklopedii o své době, prolistujte jí, najděte zajímavosti a připravte je k prezentaci.

Přírodověda

Budete mít dostatek času, takže každý z vás si založí **HERBÁŘ**, který bude mít **aspoň 5 rostlin**.

Jak na to?

Co si vzít s sebou na výpravu za rostlinami?

Práce v terénu může fyzicky náročná. Pohybujeme se na místech, kde může snadno dojít ke znečištění našeho oblečení. Pokud si tedy vezmeme starší teplákovou soupravu, nebude nám tolik vadit, že prodírání se křovím, brodění se potokem nebo pohyb v bahnitých lokalitách či práce se zeminou. Velký důraz klademe na obuv. Ta by měla být hlavně pevná a pohodlná. Pevnost je důležitá hlavně kvůli bezpečnému pohybu, protože chodíme-li po kamenech, bahnitém terénu nebo výmolech, pak hrozí nebezpečí například podvrknutí kotníku, zlomenin apod. Do oblastí mokřin a výskytu klíšťat je vhodné využít služeb vysokých gumových holínek, nejlépe na podpatku.

Dále je zapotřebí cca. 20-ti centimetrový nůž. K vyjímání podzemních částí rostlin je zapotřebí dloubák. Tvarem připomíná velký pilník na nehty. Místo něj můžeme také použít dlouhou ostrou lopatku. Pro získání dřevnatých částí rostlin jako jsou větévky používáme zahradnických nůžek. Větve keřů a stromů nelámeme.

Dále jsou potřeba igelitové sáčky nebo pevná složka pro uložení nasbíraného materiálu.

Jak postupovat při sběru

Protože **správný herbář by měl obsahovat nadzemní i podzemní části rostliny**, postupujeme následovně. Nejprve nadzvedneme řapíky všech spodních listů, pak kolem rostliny vyhloubíme okruh a jemnými pohyby do stran uvolníme kořenovou soustavu. Vyjmutý kořen oklepeme. Tím jej zbavíme různého hmyzu a jiných drobných živočichů. Doma jej pak dočistíme pod tekoucí vodou pomocí kartáčku. Jednotlivé nálezy ukládáme do sběrných sáčků. Pamatujeme si, kde jsme kterou rostlinu našli.

Jsme doma

Doma vyndáme rostlinky ze sáčků. Odstraníme odumřelé listy, zbytky trav, očistíme kořeny a rozdělujeme trsy. Jednotlivé exempláře vložíme mezi dva sací nebo novinové papíry a dobře zatížíme např. knihami, dokud nejsou rostliny řádně suché - 3 – 10 dnů.

Mezi tím můžeme na herbářovém archu vytvořit tabulku s „osobními údaji“ rostliny. Tu umístíme do levého horního nebo dolního okraje nebo ke spodní hraně doprostřed či vpravo. Do jednotlivých řádků vypíšeme jméno rostliny, jako místo nálezu zapíšeme zemi, konkrétní místo a okres, datum sběru, jméno toho, kdo exemplář našel. K určování druhu rostliny použijeme klíč k určování rostlin. Vyvarujeme se sušení na přímém slunci – rostliny by rychle ztratily svoji barvu.

Usušenou rostlinu přiložíme na herbářový arch, nejlépe **tvrdý papír formátu A4 (výkres)**, do polohy jejího přirozeného růstu. K uchycení doporučuji herbář páskovaný, kdy průhlednou izolepou přilepíme malými proužky lodyhu a všechny postranní odnože též přichytíme. Tabulku si můžete vytisknout z další strany nebo si ji samostatně vytvořit. Lepíme ji vpravo dole, doporučuji nalepit jako první.

název	Smetanka lékařská
místo nálezu	ČR- Olomoucký kraj Stará Ves
datum	15.3.2020
autor	Ludmila Nevřalová

A ještě jedna poznámka na závěr, herbáře je možno vyměňovat stejně jako poštovní známky.

Brzy ahoj

L.Nevřalová

název	
místo nálezu	
datum	
autor	

název	
místo nálezu	
datum	
autor	

název	
místo nálezu	
datum	
autor	

název	
místo nálezu	
datum	
autor	

název	
místo nálezu	
datum	
autor	